

Meddelandeblad

Nr 2/2026

Svar på vanliga frågor om dokumentation och insatser utan individuell behovsprövning

Sedan den nu gällande socialtjänstlagen (2025:400), SoL, trädde i kraft den 1 juli 2025 har socialnämnden möjlighet att erbjuda insatser för personliga behov utan individuell behovsprövning. Det är upp till varje socialnämnd att avgöra om insatser ska erbjudas utan individuell behovsprövning samt vilken eller vilka insatser som i sådant fall ska tillhandahållas på det sättet.¹ När den nuvarande lagen trädde i kraft utvidgades även dokumentationskravet till att gälla genomförande av alla insatser, det vill säga även sådana som inte har föregåtts av ett beslut.²

I det här meddelandebladet har vi samlat svar på några av de vanligt förekommande frågorna om dokumentation och insatser utan individuell behovsprövning som kommer in till Socialstyrelsen.

Läs mer

I meddelandeblad nr 4/2025 En ny socialtjänstlag kan du läsa mer om innehållet i den nya socialtjänstlagen.

I meddelandeblad nr 3/2025 Insatser utan individuell behovsprövning kan du läsa mer om insatser utan individuell behovsprövning och dokumentation.

¹ Se 11 kap. 5 § SoL. Vissa insatser för personliga behov är dock undantagna från socialnämndens befogenhet att tillhandahålla insatser utan individuell behovsprövning och kräver alltid en individuell behovsprövning, vilka insatser det är framgår av 11 kap. 5 § andra meningen SoL.

² Se 14 kap. 3 § SoL.

Frågor och svar

Vi uppdaterar löpande frågor och svar om dokumentation och insatser utan individuell behovsprövning på socialstyrelsen.se.

Frågor och svar

Allmänt om dokumentationsskyldigheten

Vilka insatser ska dokumenteras enligt den nya socialtjänstlagen?

Alla insatser som socialtjänsten tillhandahåller enskilda ska dokumenteras.³ Med insatser avses samtliga stöd- och hjälpåtgärder som socialtjänsten tillhandahåller enskilda, oavsett hur insatsen benämns, hur den är utformad, till vem den riktar sig eller hur den tillhandahålls, det vill säga med eller utan individuell behovsprövning.⁴

Dokumentation ska föras under handläggningen av ett ärende och det som ska dokumenteras då är beslut och åtgärder. Dokumentationsskyldigheten gäller också vid genomförandet av insatser och då ska händelser av betydelse och faktiska omständigheter dokumenteras.⁵ Detta gäller som huvudregel.

Detta innebär att dokumentationsskyldigheten i 2025 års socialtjänstlag har utvidgats i förhållande till den i 2001 års socialtjänstlag. Anledningen till det är att 2001 års lag inte innehöll någon dokumentationsplikt för allmänt inriktade insatser som till exempel rådgivning och träffpunkter för olika målgrupper.⁶

Vad är syftet med att dokumentera?

Dokumentationen fyller flera syften. För enskilda är det viktigt att kunna följa att de får en korrekt handläggning av sitt ärende och i förekommande fall en insats av god kvalitet. Dokumentationen ska också kunna användas av socialtjänstens personal som ett arbetsinstrument för den individuella planeringen, för handläggningen av ärendet, för genomförandet och för uppföljning av ärendehandläggningen och insatsen.⁷

Dokumentationen är också viktig för att möjliggöra effektiv tillsyn av verksamheten och för att kunna följa upp effekterna av olika insatser. Det är

---

³ Se 14 kap. 3 § SoL.

⁴ Jfr 10 kap. 1 § SoL.

⁵ Se 14 kap. 3 § SoL.

⁶ Se proposition 2024/25:89 En förebyggande socialtjänstlag – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter s. 385.

⁷ Se prop. 2024/25:89 s. 385.

till exempel centralt att ha tillgång till ändamålsenlig dokumentation i processen att ta fram beprövad erfarenhet. Utan dokumentation blir det också svårt att bedöma om en insats bidrar till en positiv utveckling på sikt och för vilka grupper. Detta gäller oavsett om insatser tillhandahålls efter behovsprövning eller utan behovsprövning.⁸

Ska det dokumenteras lika mycket för alla insatser?

Nej, även om dokumentationskravet är detsamma för alla insatser är det endast sådana uppgifter som är av betydelse med hänsyn till verksamhetens art och det enskilda fallet som behöver dokumenteras. Det innebär att dokumentationens omfattning kommer att variera utifrån insatsens karaktär och till vem den riktar sig. Till exempel kan mer ingripande och intensiva insatser av behandlingskaraktär i regel kräva mer utförlig dokumentation än omvårdande eller stödjande insatser. Det kan också krävas mer utförlig dokumentation när den enskildes kommunikationsförmåga är begränsad.⁹ Omfattningen av dokumentationskravet är alltså inte detsamma för alla insatser.

Rådgivning

Gäller dokumentationsskyldigheten för insatsen rådgivning?

Ja, dokumentationsskyldigheten gäller för samtliga insatser, inklusive rådgivning.¹⁰ För insatsen rådgivning finns det dock ett undantag inskrivet i nya socialtjänstlagen som handlar om dokumentationsskyldigheten. Den regeln säger att det inte finns någon skyldighet för verksamheterna att dokumentera uppgifter om den enskildes personliga förhållande i samband med genomförandet av rådgivning.¹¹

Syftet med regeln är att möjliggöra för enskilda att, liksom tidigare, fortsatt kunna vara anonyma när de söker sig till socialtjänsten för rådgivning. Detta betyder att uppgifter som till exempel namn, personnummer, adress, försörjningsförmåga, psykiskt mående, skadligt bruk eller beroende inte omfattas av dokumentationsskyldigheten. Undantaget från dokumentationsskyldigheten gäller dock inte andra övergripande uppgifter som behövs för att följa upp eller kontrollera verksamheten.¹²

---

⁸ Se prop. 2024/25:89 s. 385.

⁹ Se prop. 2024/25:89 s. 386 och s. 682.

¹⁰ Jfr 10 kap. 1 § och 14 kap. 3 § SoL.

¹¹ Se 14 kap. 4 § SoL.

¹² Se prop. 2024/25:89 s. 683.

Vad ska dokumenteras under genomförandet av insatsen rådgivning?

För insatsen rådgivning finns det ett undantag i lagen som innebär att man inte är skyldig att dokumentera uppgifter om den enskildes personliga förhållanden. Andra uppgifter än sådana som går under beteckningen ”uppgifter om den enskildes personliga förhållanden” är dock inte undantagna från dokumentationsskyldigheten. Sådana uppgifter behöver således dokumenteras även vid genomförandet av insatsen rådgivning.¹³

Exakt vilka avidentifierade uppgifter som ska dokumenteras berörs inte närmare i den nya socialtjänstlagen. Det som dock framhålls är att dokumentationen behöver innehålla sådana avidentifierade uppgifter som är nödvändiga för att det ska gå att följa upp, utvärdera och kontrollera verksamhetens kvalitet. Uppföljning, utvärdering och kontroll ska bland annat kunna ligga till grund för kunskaps- och verksamhetsutveckling och för att upptäcka och undvika felaktiga utbetalningar till utförare.¹⁴

Behöver kommunen fatta ett särskilt beslut för att den inte ska bli skyldig att dokumentera uppgifter om den enskildes personliga förhållanden vid genomförandet av insatsen rådgivning?

Nej, det behövs inget sådant beslut. Det står i den nya socialtjänstlagen att man inte är skyldig att dokumentera enskildas personliga förhållanden vid genomförandet av insatsen rådgivning.¹⁵ Det gäller oavsett hur rådgivningen tillhandahålls i kommunen, det vill säga med eller utan individuell behovsprövning.¹⁶ Däremot behöver kommunen ta ställning till om rådgivning ska gå att erbjuda utan individuell behovsprövning.

Hur vet vi om en insats utgör rådgivning eller inte?

Det finns ingen exakt definition av vad rådgivning är. Rådgivning syftar i regel till att ge råd och upplysningar till enskilda om vilka insatser som socialtjänsten kan förväntas ha. Rådgivning kan också vara mer omfattande och inriktad på en viss situation eller ett visst problem, till exempel familjerådgivning eller alkoholrådgivning.¹⁷

Det spelar ingen roll hur insatsen benämns i den enskilda kommunen eller hur ofta en enskild får ta del av den, till exempel antal samtal. Det avgörande är vad insatsen innehåller och hur den är utformad. Kommunerna

---

¹³ Se 14 kap. 4 § SoL och prop. 2024/25:89 s. 683.

¹⁴ Se prop. 2024/25:89 s. 253 och 683.

¹⁵ Se 14 kap. 4 § SoL.

¹⁶ Se prop. 2024/25:89 s. 683.

¹⁷ Se prop. 2024/25:89 s. 386.

behöver själva ta ställning till vilka insatser i kommunen som faller under rådgivning.

Från rådgivning särskiljs det som i kommunerna brukar benämnas som öppna verksamheter. Det kan till exempel handla om dagcentraler och träffpunkter för social samvaro och gemenskap för olika målgrupper.¹⁸

Vad är skillnaden mellan information och rådgivning?

Att socialtjänsten ger information är tätt sammankopplat med rådgivning och det går inte att dra en klar gräns mellan de två ordens betydelse. Information ges sällan som en självständig insats och det skulle därför kunna hävdas att information inte kan anses utgöra vare sig handläggning eller genomförande av en insats. Blir informationen till den enskilde av mer omfattande karaktär är det dock svårt att dra en tydlig gräns i förhållande till rådgivning. Av förarbetena framgår att information därför som regel bör kunna omfattas av begreppet rådgivning och det då är undantaget från dokumentation.¹⁹

Information kan dock även lämnas inom ramen för den serviceskyldighet som regleras i förvaltningslagen (2017:900), FL. Enligt den bestämmelsen ska en myndighet lämna den enskilde sådan hjälp att han eller hon kan ta till vara sina intressen.²⁰ Det är inte att betrakta som en insats enligt socialtjänstlagen och kravet på dokumentation gäller därför inte information som lämnas inom ramen för serviceskyldigheten.²¹

Insatser utan individuell behovsprövning

Gäller dokumentationsskyldigheten för insatser som kommunen tillhandahåller utan individuell behovsprövning?

Ja, dokumentationsskyldigheten gäller för samtliga insatser, inklusive insatser som tillhandahålls utan individuell behovsprövning. Det gäller oavsett hur insatsen benämns, hur den är utformad och vem den riktar sig till. Dokumentationsskyldigheten gäller vid genomförandet av dessa insatser.²²

Kommunen får dock besluta att uppgifter som kan röja den enskildes identitet, som till exempel namn, personnummer och adress, inte ska dokumenteras vid genomförande av en insats utan individuell behovsprövning. Tanken är då att den enskilde ska kunna ta del av insatsen

---

¹⁸ Se prop. 2024/25:89 s. 387.

¹⁹ Se prop. 2024/25:89 s. 387 och jfr proposition 1979/80:1 Om socialtjänsten s. 222 och 223.

²⁰ Se 6 § FL.

²¹ Se prop. 2024/25:89 s. 387.

²² Se 14 kap. 3 § SoL och prop. 2024/25:89 s. 682–683.

anonymt. Ett sådant beslut får dock endast fattas om det föreligger särskilda skäl.²³

Vad kan vara särskilda skäl för att inte dokumentera uppgifter som kan röja den enskildes identitet?

Det finns inget klart svar på den frågan. Vad som utgör särskilda skäl måste bedömas utifrån insatsens syfte och karaktär. Enligt förarbetena kan det till exempel vara motiverat att fatta beslut om undantag om det bedöms vara svårt att nå utsatta grupper utan en möjlighet för enskilda att delta anonymt, såsom vid insatser som rör våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, skadligt bruk eller beroende. Det kan också vara motiverat när öppna verksamheter är utformade som mötesplatser eller träffpunkter, där det inte är lämpligt eller behövt att dokumentera uppgifter som kan kopplas till enskilda individer.²⁴

Skälen för att kunna undanta en insats från dokumentationskravet måste dock vägas mot behovet av att till exempel kunna följa upp insatsen på individnivå. Vid insatser som utförs i den enskildes hem, som exempelvis hemtjänst, får det i allmänhet anses finnas ett så stort behov av att kunna följa upp insatsen på individnivå att det inte kan bli aktuellt att göra undantag från dokumentationskravet.²⁵

Det är socialnämnden som kan besluta om undantag från kravet på dokumentation om det finns särskilda skäl. Det innebär alltså att en utförare inte på eget initiativ får avstå från att dokumentera. Ett beslut om undantag gäller i förhållande till en specifik insats och till alla som deltar i den insatsen. Socialnämnden kan inte fatta ett generellt beslut om undantag eller undantag för en enskild individ.²⁶

Vad ska dokumenteras under genomförandet av insatser utan individuell behovsprövning om nämnden har fattat ett undantagsbeslut om dokumentationsskyldigheten?

Det är enbart möjligt att undanta uppgifter som kan röja den enskildes identitet från dokumentationsskyldigheten.²⁷ Andra uppgifter än sådana som kan röja den enskildes identitet behöver därför dokumenteras under insatsens genomförande. Exakt vilka avidentifierade uppgifter som ska dokumenteras berörs inte närmare i den nya socialtjänstlagen. Det som dock framhålls i propositionen är att dokumentationen behöver innehålla sådana avidentifierade uppgifter som är nödvändiga för att det ska gå att följa upp,

---

²³ Se 14 kap. 5 § SoL.

²⁴ Se prop. 2024/25:89 s. 683.

²⁵ Se prop. 2024/25:89 s. 683–684.

²⁶ Se prop. 2024/25:89 s. 684.

²⁷ Se 14 kap. 5 § SoL.

utvärdera och kontrollera verksamhetens kvalitet. Uppföljning, utvärdering och kontroll ska bland annat kunna ligga till grund för kunskaps- och verksamhetsutveckling och för att upptäcka och undvika felaktiga utbetalningar till utförare.²⁸

Exempel på sådant som kan bli aktuellt att dokumentera är uppgifter om antalet deltagare, deras ålder och kön. Det kan även handla om avidentifierade uppgifter om problem eller svårigheter som uppkommer under genomförandet av en insats och orsaken till att deltagare avbryter insatsen i förtid. Ett annat exempel är avidentifierade uppgifter om deltagarnas mående och sociala situation när insatsen inleds respektive avslutas. Ytterligare ett exempel är hur den enskilde uppfattar insatsen.²⁹

Dokumentationens utformning och omfattning behöver dock – som alltid – sättas i relation till insatsens karaktär. Dokumentationen är alltså inte tänkt att se likadan ut för alla insatser. Det kan till exempel betyda att man behöver en viss typ av dokumentation för att kunna följa upp och kontrollera en viss insats, som till exempel skyddat boende för vuxna, jämfört med den som behövs för till exempel öppna verksamheter i form träffpunkter och dagcentraler för olika målgrupper.

Vad ska dokumenteras under genomförandet av insats utan individuell behovsprövning för det fall kommunen inte har fattat ett undantagsbeslut om dokumentationsskyldigheten för den insatsen?

Om nämnden inte har fattat något sådant undantagsbeslut gäller huvudregeln om dokumentation för den insatsen. Den innebär att händelser av betydelse och faktiska omständigheter ska dokumenteras vid genomförandet.³⁰ Vilka specifika personuppgifter och andra typer av uppgifter som ska dokumenteras anges inte i den nya socialtjänstlagen. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2014:5) om dokumentation i verksamheter som bedrivs med stöd av SoL, LVU, LVM och LSS innehåller mer specifika regler om vilka uppgifter som ska dokumenteras under handläggningen och genomförandet av behovsprövade insatser. Dessa regler gäller alltså inte för insatser utan individuell behovsprövning.

De verksamheter som är skyldiga att dokumentera vid genomförandet av insatser utan individuell behovsprövning behöver därför ta ställning till vilka specifika uppgifter som de ska dokumentera.

När det kommer till personuppgifter får dessa bara behandlas om behandlingen är nödvändig för att man ska kunna utföra sina

---

²⁸ Se prop. 2024/25:89 s. 253 och 390.

²⁹ Se prop. 2024/25:89 s. 390.

³⁰ Se 14 kap. 3 § SoL.

arbetsuppgifter.³¹ Personuppgifter får behandlas om uppgifterna behövs för till exempel uppföljning, utvärdering, kvalitetssäkring och administration av verksamheten.³² Exempel på personuppgifter som kan vara relevanta att dokumentera under genomförandet av en insats kan vara namn, personnummer och adress. Det här är uppgifter som kan vara nödvändiga att dokumentera för att man till exempel ska kunna verkställa en insats i den enskildes hem. För att kunna följa en insats över tid kan man även behöva dokumentera andra personuppgifter än namn, personnummer och adress. Exempelvis kan man behöva dokumentera uppgifter om den enskildes situation och mående samt den enskildes egen uppfattning av insatsen.

Övrigt

Ska orosanmälningar som gäller barn fortsatt dokumenteras i "kronpärmerna"?

Nej, orosanmälningar ska dokumenteras i en personakt.³³

Om en anmälan till socialnämnden gäller barn eller unga, ska socialnämnden, precis som tidigare, genast göra en bedömning av om barnet eller den unge behöver omedelbart skydd (omedelbar skyddsbedömning). Den omedelbara skyddsbedömningen ska dokumenteras. För barn ska den bedömningen dokumenteras i en personakt.³⁴

När en anmälan om oro för ett barn kommer in till en socialnämnd behöver alltså en personakt skapas, om en sådan inte redan finns för barnet, och anmälan dokumenteras i akten.³⁵

Genom att orosanmälan dokumenteras i en personakt skapas förutsättningar att söka digitalt och hitta tidigare orosanmälningar om ett barn på ett effektivt och träffsäkert sätt.³⁶

För personer som har fyllt 18 år finns dock ingen reglering om var den omedelbara skyddsbedömningen ska dokumenteras.³⁷

---

³¹ Se 6 § lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten.

³² Se 12 § första stycket 10 och 18 § förordningen (2001:637) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten.

³³ Se 20 kap. 1 § andra stycket SoL.

³⁴ Se 20 kap. 1 § SoL.

³⁵ Se prop. 2024/25:89 s. 460.

³⁶ Se prop. 2024/25:89 s. 457.

³⁷ Se prop. 2024/25:89 s. 703.

Har socialnämndens utredningsansvar ändrats när insatser får erbjudas utan individuell behovsprövning?

Nej, socialnämnden är fortsatt skyldig att genast inleda en utredning, om nämnden får information om något som skulle kunna leda till en åtgärd av den.³⁸ Möjligheten som socialnämnden har att erbjuda insatser utan individuell behovsprövning innebär inte någon begränsning av den enskildes rätt till behovsprövade insatser eller socialnämndens skyldighet att utreda och pröva sådana ansökningar.³⁹

Ska det framgå att en person får en insats utan individuell behovsprövning när någon begär utdrag ur ett så kallat socialregister?

Formellt sett finns det inte något som heter socialregister även om det är ett uttryck som används. Det finns inte heller någon uttrycklig bestämmelse i någon författning som reglerar om det ska framgå att man har eller har haft en insats utan individuell behovsprövning när någon begär utdrag ur register som finns hos socialtjänsten. Om någon begär ut uppgifter ur ett så kallat socialregister behöver en sådan begäran prövas utifrån de vanliga reglerna som gäller när någon begär ut uppgifter.

Om man är osäker kan man behöva fråga vad det är för uppgifter som efterfrågas, till exempel om det handlar om att en person är eller har varit aktuell för utredning eller insats, har en pågående insats, eller om det över huvud taget finns uppgifter om personen hos nämnden.

Oavsett var uppgiften förekommer i verksamheten eller hur registreringen av uppgiften benämns så behöver reglerna om sekretess i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) beaktas och man behöver finna en sekretessbrytande bestämmelse för att lämna ut uppgifter. Sekretessbrytande bestämmelser och bestämmelser om uppgiftsskyldighet är inte beroende av om den uppgiften som förfogas över ska anses ingå i ett så kallat socialregister eller inte. Exempel på en sekretessbrytande uppgiftsskyldighet är bestämmelserna i 15 kap. 7 § SoL.

Ska Socialstyrelsen ta fram föreskrifter och allmänna råd om dokumentation för insatser utan individuell behovsprövning?

Socialstyrelsen har ett pågående arbete med att ta fram förslag till nya föreskrifter och allmänna råd om dokumentation för insatser utan individuell

---

³⁸ Se 14 kap. 2 § SoL.

³⁹ Se prop. 2024/25:89 s. 327.

behovsprövning. Vi planerar att skicka ut förslaget på extern remiss i december 2026.